

2019-10-25

Remissvar Ds 2019:15 Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor

Ku2019/01349/CSM Antidiskrimineringsbyrån Uppsala, ADU

Allmänna kommentarer

Antidiskrimineringsbyrån Uppsala ställer sig positiva till att långsiktiga åtgärder sätts in för att främja tillgången till lika rättigheter för målgruppen romer. Detta eftersom bristen på tillgång till lika rättigheter för romer i Sverige är mycket allvarlig och måste prioriteras..

Vi ställer oss dock frågande till flera av utredningens utgångspunkter ur vårt perspektiv som lokal antidiskrimineringsverksamhet. Dels på grund av att vi inte tydligt kan utläsa ur utredningen hur romskt inflytande och delaktighet ska säkerställas och dels för att de särlösningar som föreslås kan ses som att de lägger ett ansvar på minoriteten romer istället för på de strukturella förtryck och den diskriminering gruppen utsätts för på samhällsnivå.

Sammanfattningsvis ställer vi oss positiva till långsiktiga krafttag för säkerställandet av mänskliga rättigheter för romer under förutsättning att romsk delaktighet kan säkras men avstyrker förslaget om inrättandet av en särskild myndighet för romska frågor och anser istället att detta bör ligga i uppdraget för en framtida myndighet för minoritetsfrågor, som i sin tur bör inrättas under den föreslagna framtida nationella MR-institutionen.

I tillägg till, och i väntan på, detta bör en sanningskommission inrättas för att utreda de samhällsliga förtryck och den diskriminering som den svenska minoriteten romer utsatts för historiskt och utsätts för än idag.

4.3 Romskt inflytande och delaktighet säkerställs sid 78

Vi anser att utredningen inte tydligt besvarar hur romskt inflytande och delaktighet ska säkerställas. Vi ställer oss därtill frågande till hur viss representation i nämnden ska anses representera och säkerställa minoritetens inflytande och delaktighet.

Därtill ställer vi oss frågande till några av utredningens formuleringar:

”Utredningen anser att utan legitimitet och trovärdighet kommer myndigheten inte kunna utföra sina uppgifter på ett sätt som varaktigt förbättrar situationen för romers tillgång till sina rättigheter. Ett långsiktigt förändringsarbete är samtidigt beroende av minoritetens egna aktiva ansvarstagande för det som man vill förändra och förbättra.”

**antidiskrimineringsbyrån
upsala**

Denna formulering anser vi lägger ett omfattande ansvar på minoriteten av oklara skäl. Vi ställer oss därtill frågande till relevansen i påståendet såväl som fundersamma kring på vilket sätt detta berör myndigheten. Det är naturligtvis viktigt att minoriteten romer har kännedom om sina rättigheter men än viktigare är för samhället och dess myndigheter att känna till, respektera och fullgöra sitt uppdrag i att säkerställa alla människors lika rättigheter, och minoriteternas i synnerhet.

4.5 Närmare överväganden i fråga om formen för Myndigheten för romska frågor

”Med tanke på myndighetens ansvarsområde är det enligt utredningen rimligt att den samlade kunskapen i nämnden till minst hälften finns inom områdena romskt språk eller romsk kultur”.

Vi instämmer i att det är viktigt att en myndighet som har kompetens på området men ställer oss frågande till hur detta ska anses besvara hur delaktighet och inflytande ska säkerställas.

4.9 Initiera, främja och stödja åtgärder för att öka egenmakt och inflytande

Vi ser det som positivt att lyfta kvinnors, barns och ungas egenmakt och möjlighet till delaktighet men ser det som anmärkningsvärt att utredningen inte i sammanhanget även synliggör romer som är hbtq-personer. Det torde vara möjligt att lägga till möjligheten till egenmakt och inflytande även för romer som är hbtq-personer. Exempelvis på sidan 114: ”på motsvarande sätt bör även barn, ungas [och hbtqpersoners] egenmakt och inflytande stärkas”.

4.10 Antiziganism – rasism riktad mot romer – kränkningar och diskriminering

4.10.1

”Myndigheten för romska frågor ska synliggöra antiziganism, diskriminering och utsatthet som riktas mot minoriteten romer och den påverkan som historisk rasism och diskriminering för med sig”

4.10.3

”Myndigheten för romska frågor ska verka för att metoder utvecklas för att motverka antiziganism, diskriminering och utsatthet som riktas mot minoriteten romer med utgångspunkt i forskning eller beprövad erfarenhet.”

Kommentar till 4.10.1 och 4.10.3:

Det är en sak att *synliggöra* antiziganism och en annan att aktivt *motverka*. Är det rimligt att denna uppgift ligger på myndigheten? Vi ställer oss något frågande till myndighetens

**antidiskrimineringsbyrån
upsala**

operativa ansvar i att medverka till att ta fram metoder som motverkar antiziganism, dels för att de särlösningar som föreslås kan ses som att de lägger ett ansvar på minoriteten romer istället för på de strukturella förtryck och den diskriminering gruppen utsätts för på samhällelig nivå. Det är inte *minoritetens* uppgift att bekämpa det förtryck den utsätts för av myndigheter och samhällsliga institutioner utan tvärtom de senares skyldighet att respektera och säkerställa tillgången till lika rättigheter och möjligheter.

4.11 Samla, levandegöra och sprida kunskap om kultur, språk och historia

I sammanhanget anser vi att det är viktigt att belysa den av Skolverket föreslagna revideringen av kursplanen för högstadiet. I detta föreslås kunskapskraven om nationella minoriteter (<https://www.svt.se/kultur/skolverket-vill-slopa>) sänkas och helt tas bort från undervisningen i högstadiet vilket inte är förenligt den föreslagna myndighetens blivande syften och strävanden.

Olivia Novotny Bill
Antidiskrimineringsbyrån Uppsala, ADU
adu@sensus.se
018-661955